

- : () . /

« »

« »

« »

« »

.() () :

() () ()
):
(: -

()

)
(

()

() -

: ()

*

()

*

()

*

() ()
() ()

()

()) .(

)
.(()

）：

) :

•

•

()

(

()

)

(

()

()

):

() (

()

):

)

(

() : (- -) ()
()

()

)
(

)
(

[]

() - ()

[] []

[]

[]

()

[]

[]

1

(-) -

(-

() -

(

) -

()

) -

[]

() -

(-)

()

() -

() —

() -

1

() -

()

() - () - () -
() - () - () -
() - () - () -
(-) - () - () -
(()) - () - () -
() - () - () -

ضرورت لحاظ جهت عقد

علیٰ علی‌آبادی^۱

با این که جهت عمل حقوقی در قرآن و سنت مد نظر بوده و به استناد فراز (لا تعاونوا علد الائم والعدوان) (قرآن مجید، سوره مائدہ، آیه ۲) و دیگر ادله دال بر آن در فقه شیعه و سنی ملحوظ نظر واقع شده و در صورت توافق و تبانی دو طرف عقد به جهت نامشروع، عقد واجد آن باطل اعلام و به این طریق از توطئه بر علیه اهداف شرع جلوگیری شده است و تنظیم کنندگان قانون مدنی در اقتباس از فقه با گنجاندن خصوصیت مذکور در شرایط اساسی صحت معامله ضابه‌ای برای ممانعت از تراضی بر ضد اهداف قانونی از قبیل ایجاد نظم، آرامش، اخلاق حسن و... به تصویب رسانده‌اند.

عده‌ای از حقوقدانان این عمل را غیر منطقی و عده‌ی دیگری جهت عقد را ناشی از اشتباه در ترجمه یا برداشت غیر صحیح از حقوق مدنی فرانسه دانسته و کوشیده‌اند نادرستی عمل تنظیم کنندگان قانون مدنی را به اثبات برسانند. در حالی‌که، با عنایت به واقعیات موجود و مستندات اسلامی، عمل تنظیم کنندگان قانون مدنی و قانونگذار در پیش‌بینی جهت عقد، نه تنها عملی پسندیده، بلکه ضروری نیز می‌باشد.

واژگان کلیدی: شرط، احسان، جهت، انگیزه، مشروع، تعاون.

۱. استادیار گروه نقد و حقوق اسلامی دانشگاه تهران